

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔
(ความหมายของหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง)

กรมการปกครอง ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๕/๓๖๘๓๔ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๓๖ ถึง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๘๔๕ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๓๖ ถึงกรมการปกครอง แจ้งว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาเห็นว่าตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ เป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ จึงเป็นกรณีที่ต้องใช้วิธีการรักษาราชการแทนตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ ไม่ใช่กรณีที่จะแต่งตั้งผู้รักษาราชการในตำแหน่งตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕

กรมการปกครองได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ตามข้อพิจารณาของ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ซึ่งเห็นว่าตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ ดังนั้น ในการมอบอำนาจของอธิบดีให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนตามมาตรา ๓๘ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ อธิบดีก็ควรที่จะมอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดได้ในฐานะเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ แต่เนื่องจากคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณากรณีกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ จะมอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดปฏิบัติราชการแทนโดยตรง โดยไม่มอบให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะกระทำได้อหรือไม่และมีความเห็นว่า คำว่า “หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง” หมายถึง หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ในราชการส่วนกลาง แม้ว่าส่วนราชการนั้นจะไปตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ แต่พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการไม่ได้กำหนดให้เป็นราชการส่วนภูมิภาค ส่วนคำว่า “หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด” หมายถึง หัวหน้าส่วนราชการซึ่งปฏิบัติราชการประจำอยู่ในจังหวัดนั้น และได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกำหนดให้เป็นราชการส่วนภูมิภาคตามนัยมาตรา ๖๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ ดังนั้น ถ้าจะมอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดจะต้องมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่อาจมอบให้หัวหน้าส่วน

ราชการประจำจังหวัดโดยตรงได้

กรมการปกครองจึงขอหารือว่า ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดตามมาตรา ๖๐ (๒) มาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ จะถือว่ามีฐานะตำแหน่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ หรือไม่

๑. หากถือว่าตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดมีฐานะตำแหน่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง กระทรวง ทบวง กรม ก็ควรที่จะมอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดโดยตรงได้ และในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ควรที่จะใช้วิธีการรักษาราชการแทนตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔

๒. หากถือว่าตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดเป็นคนละฐานะกับตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง กระทรวง ทบวง กรม ก็ไม่อาจมอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดโดยตรงได้ และในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ควรที่จะใช้วิธีการรักษาราชการในตำแหน่งตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕ เพราะถือว่าเป็นตำแหน่งที่ไม่ได้มีการระบุไว้ในเรื่องรักษาราชการแทน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาที่ขอหารือมาประกอบคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการปกครอง) แล้ว เห็นว่า ตามข้อหารือของกระทรวงมหาดไทยมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาอยู่สองประการคือ (๑) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดมีฐานะเป็นหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือไม่ และ (๒) กระทรวง ทบวง กรมจะมอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดปฏิบัติราชการแทนโดยตรง โดยไม่ต้องมอบอำนาจผ่านผู้ว่าราชการจังหวัด ได้หรือไม่

สำหรับปัญหาประการที่หนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) เห็นว่า จะต้องทำความเข้าใจมาตรา ๓๑^๒ ให้ถูกต้องเสียก่อน สาระสำคัญของมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง มีอยู่ว่า กรมอาจแบ่งส่วนราชการออกเป็นสำนักงานเลขานุการกรมและเป็นกอง

^๒มาตรา ๓๑ กรมซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง อาจแบ่งส่วนราชการดังนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม

(๒) กองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง เว้นแต่บางกรมเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกองก็ได้

กรมใดมีความจำเป็น จะแบ่งส่วนราชการโดยให้มีส่วนราชการอื่นนอกจาก (๑) หรือ (๒) ก็ได้

หรือถ้าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกองก็ได้ และความในมาตรา ๓๑ วรรคสอง ที่ว่า กรมใดมีความจำเป็นจะแบ่งส่วนราชการโดยให้มีส่วนราชการอื่น นอกจากสำนักงานเลขานุการกรมหรือกอง หรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกองก็ได้ ความที่ว่า “...ให้มีส่วนราชการอื่นนอกจาก (๑) หรือ (๒) ก็ได้” นั้น มีความหมายว่า การแบ่งส่วนราชการภายในกรมนอกจากการแบ่งส่วนราชการโดยมีสำนักเลขานุการกรม กอง หรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกองแล้ว กรมอาจมีส่วนราชการอื่นที่โดยโครงสร้างและลักษณะของงานที่รับผิดชอบเล็กหรือใหญ่กว่ากองก็ได้ เช่น การแบ่งส่วนราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งประกอบด้วยกองต่าง ๆ และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ดังเช่นสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักนโยบายและแผน สำนักงานนายทะเบียนพรรคการเมืองและสำนักงานจังหวัด เป็นต้น ฉะนั้น เมื่อกรมใดได้แบ่งส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ (๒) หรือมาตรา ๓๑ วรรคสองแล้ว มาตรา ๓๓^๑ วรรคสอง จะเรียกหัวหน้าส่วนราชการนี้ว่า “หัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่าผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้ากองหรือหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง” เช่น เรียกตำแหน่งหัวหน้าสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลภาครัฐในสำนักงาน ก.พ.ว่า “ผู้อำนวยการสำนัก” หรือหัวหน้าสถาบันดำรงราชานุภาพว่า “ผู้อำนวยการสถาบัน” หรือตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานชลประทานที่ ๑ (เชียงใหม่) ในกรมชลประทานว่า “ผู้อำนวยการ” เป็นต้น ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นอาจตั้งอยู่ในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งหรือหลายจังหวัดก็ได้ สุดแล้วแต่ลักษณะราชการของกรม ถ้ากรมใดได้ตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดให้ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นราชการส่วนภูมิภาคหัวหน้าของส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่ตั้งอยู่ในต่างจังหวัดและเป็นราชการส่วนภูมิภาค ก็จะต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๕๔^๒ วรรคหนึ่ง แต่ถ้าพระราชกฤษฎีกาไม่ได้กำหนดให้เป็นราชการส่วนภูมิภาค หัวหน้าของส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นจะไม่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแล

^๑มาตรา ๓๓ สำนักงานเลขานุการกรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรม และราชการที่มีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ มีเลขานุการกรมเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขานุการกรม

ส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง (๒) และส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่าผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้ากองหรือหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

^๒มาตรา ๕๔ ในจังหวัดหนึ่ง ให้มีผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่งเป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวงทบวง กรม มาปฏิบัติทำให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและประชาชนและเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัดและรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ และจะให้มีรองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือทั้งรองผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้

ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๕๗ (๔)^๕

สำหรับคำว่า “หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง” ที่ใช้อยู่ในมาตรา ๓๘ (๗) และ (๘)^๖ เป็นคำที่หมายถึงหัวหน้าของราชการส่วนกลางเท่านั้นหรืออย่างไร ดังได้

มาตรา ๕๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ

(๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(๓) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำสั่งของผู้ตรวจราชการกระทรวงในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรีหรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี

(๔) กำกับดูแลการปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคของข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น ยกเว้นข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและข้าราชการครู ให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีหรือยับยั้งการกระทำใด ๆ ของข้าราชการในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีไว้ชั่วคราวแล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง

(๕) ประสานงานและร่วมมือกับข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการครู ผู้ตรวจราชการและหัวหน้าส่วนราชการในระดับเขตหรือภาค ในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ

(๖) เสนอบประมาณต่อกระทรวงที่เกี่ยวข้องตามโครงการหรือแผนพัฒนาจังหวัด และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

(๗) ควบคุมดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตามกฎหมาย

(๘) กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ในการนี้ให้ผู้อำนวยการหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

(๙) บรรจุ แต่งตั้ง ให้บำเหน็จ และลงโทษข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดตามกฎหมาย และตามที่ปลัดกระทรวง ปลัดทบวงหรืออธิบดีมอบหมาย

มาตรา ๓๘ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอาจมอบอำนาจให้รองอธิบดีผู้ช่วยอธิบดี ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสองหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(๘) ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการในกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกองหรือส่วนราชการตาม

กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสองจะเกิดขึ้นตามความจำเป็นของกรม บางกรมอาจไม่มีส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสองก็ได้ แต่ถ้ากรมใดมีความจำเป็นต้องมีส่วนราชการไม่ว่าในส่วนกลางหรือในจังหวัด ก็อาจแบ่งส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสองได้ ความในมาตรา ๓๑ วรรคสอง ที่ว่า “กรมใดมีความจำเป็น...” จึงไม่อาจแปลความหมายในทางจำกัดว่าต้องมีความจำเป็นในราชการส่วนกลางเท่านั้น แต่ต้องแปลให้รวมถึงความจำเป็นในต่างจังหวัด หรือในราชการส่วนภูมิภาคด้วย เพราะหลายกรมมีราชการต้องปฏิบัติในต่างจังหวัด และมีความจำเป็นต้องแบ่งส่วนราชการให้มีส่วนราชการอื่นนอกจากสำนักงานเลขาธิการกรมหรือกองก็ได้ ด้วยเหตุนี้มาตรา ๓๑ วรรคสอง จึงได้บัญญัติเปิดช่องไว้

จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๒) จึงมีความเห็นว่าตำแหน่งหัวหน้าของส่วนราชการที่ตั้งอยู่ในจังหวัดอาจเป็นตำแหน่งในลักษณะดังต่อไปนี้

๑. เป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง (๒) คือตำแหน่งผู้อำนวยการกองหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้ากอง หรือเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการในราชการส่วนภูมิภาคและอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๕๔^๗ ก็ได้ ถ้าได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้กรมใดมีราชการส่วนภูมิภาค แต่ถ้ามิได้มีการกำหนดให้เป็นราชการส่วนภูมิภาคก็จะเป็นตำแหน่งของหัวหน้าส่วนราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัด ซึ่งในกรณีนี้จะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๕๗ (๔)^๘

๒. เป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ถ้ากรมมีความจำเป็นที่จะต้องมีส่วนราชการอื่นนอกจากสำนักงานเลขาธิการกรมหรือกอง หรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง โดยตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสองนี้ ถ้าได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นราชการส่วนภูมิภาคก็จะเป็นตำแหน่งของหัวหน้าส่วนราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคตามมาตรา ๕๔ แต่ถ้ามิได้มีการกำหนดให้เป็นราชการส่วนภูมิภาคก็จะเป็นตำแหน่งของหัวหน้าส่วนราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดและปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคตามมาตรา ๕๗ (๔)

สำหรับปัญหาประการที่สอง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๒) เห็นว่า กรณีที่กระทรวง ทบวง กรมจะมอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดปฏิบัติราชการแทนโดยไม่ผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดจะทำได้หรือไม่ นั้น เมื่อพิจารณามาตรา ๓๔ (๗)^๙ ประกอบกับมาตรา ๕๔^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๓๑ วรรคสอง ได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔), ข้างต้น

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ (๕), ข้างต้น

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ (๖), ข้างต้น

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔), ข้างต้น

แล้ว จะเห็นได้ว่า เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการให้กรมใดมีส่วนราชการในภูมิภาค ข้าราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดตาม มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง (๒) หรือตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง จะมีฐานะเป็นข้าราชการที่อยู่ภายใต้ การบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๕๔ เพิ่มขึ้นจากการเป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ของปลัดกระทรวงหรืออธิบดี ฉะนั้น ในการมอบอำนาจของปลัดกระทรวงหรืออธิบดีที่เกี่ยวกับ ราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง ปลัดกระทรวงหรืออธิบดีจะต้องมอบอำนาจให้ผู้ว่า ราชการจังหวัดในฐานะหัวหน้าบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วน ภูมิภาคในจังหวัด

สำหรับกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดตามมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง (๒) หรือตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง มิได้เป็นข้าราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาค กล่าวคือ ไม่มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกำหนดให้เป็นราชการส่วนภูมิภาค ในกรณีเช่นนี้ หัวหน้า ส่วนราชการซึ่งปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคจะมีฐานะเป็นเพียงข้าราชการซึ่งประจำ อยู่ในจังหวัดและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๕๗ (๔)^{๑๑} ฉะนั้น ปลัดกระทรวงหรืออธิบดีจึงอาจมอบอำนาจให้แก่ข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้นได้โดยตรง

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒)เห็นว่า คำว่า “หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง” ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะหัวหน้าส่วน ราชการที่ประจำอยู่ในจังหวัดเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงหัวหน้าส่วนราชการที่ปฏิบัติราชการใน ราชการส่วนภูมิภาคด้วย

(ลงชื่อ) ม. ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๓๘

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๕), ข้างต้น